

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8521527 פקס. 08-6433570
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס.

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל

בגישות מנ"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 654

משכיל לדוד

פרשת כי תשא - שבת פרה

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

טעם פרה אדומה נסתר מבני ישראל

במצות פרה אדומה שנצטוונו בה (במדבר יט, ב), כתב רש"י בשם חז"ל (ראה במ"ד יט, ה) לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חוקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה.

ובביאור הדבר. כאשר אומות העולם רואים שלפרה אדומה אין טעם, והיא חוקה, אזי הם סוברים כי כשם שלפרה אדומה אין טעם, כך לכל המצוות שבתורה אין טעמים, ואז הם מבטלים את כל המצוות שבתורה.

ואפילו שכתוב זאת חוקת התורה, שמכך אנו לומדים כי רק לפרה אדומה אין טעם אבל לכל התורה יש כן טעמים, מכל מקום אומות העולם באים בטענות בחושבם כי לכל התורה אין טעמים, ואז הם מבטלים את כל התורה.

ויש לשאול בזה. הנה חז"ל אומרים (במ"ד יט, ג) כי הקב"ה אמר למשה רבינו ע"ה לך אני מגלה טעמי פרה אבל לאחרים חוקה. וקשה, מדוע באמת מכל העולם כולו הקב"ה העלים את טעמה של פרה אדומה, ורק למשה רבינו הקב"ה גילה את טעם פרה אדומה. וידוע ששלמה המלך ע"ה ביקש לדעת חוק פרה אדומה ולא הצליח (במ"ד יט, ג), ואמר "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני" (קהלת ז, כג).

ועוד יש לשאול, מדוע הקב"ה נתן פתחון פה לאומות העולם לבוא בטענות על כל המצוות כולם. הרי הקב"ה יודע שכאשר הוא העלים את טעמה של פרה אדומה, אזי אומות העולם באים בטענות והם אומרים שלכל המצוות אין טעמים ולא צריך לקיימם. הרי יותר טוב היה לו הקב"ה היה מגלה את הטעם של פרה אדומה, ואז אומות העולם לא היו באים בטענות על כל התורה כולה.

ונראה בביאור הענין. הרעיון שהקב"ה גילה רק למשה רבינו ע"ה את הטעם של פרה אדומה, הוא בכדי שכולנו נדע כי רק משה רבינו, שהוא הרבי שלנו, רק הוא יודע את הטעם של פרשה אדומה. וכך תמיד נחזיר בקרבנו את הבחינה של מורא רבך כמורא שמים (אבות ד, יב), לידע כי תמיד משה רבינו - הוא רבינו, והוא עליון מאיתנו בידעו את הטעם של פרה אדומה.

ואף שלמה המלך - החכם מכל אדם - לא ידע ולא ירד לסוף הבנת סוד פרה אדומה. והסיבה לכך היא כדי שישאר תמיד משה רבינו רבן של כל כלי ישראל, ויבוא יום בעזרת ה' והוא ילמד אותנו את סוד פרה אדומה.

והקב"ה ידע כי משה רבינו לא יקח גדולה לעצמו ויתכבד במה שהוא יודע את הטעם של פרה אדומה, כיון שמשה רבינו היה "ענו מכל האדם אשר על פני האדמה" (במדבר יב, ג), ובמדריגת ענוותנותו הוא לא יתגאה אם ידע את הטעם. ולכן הקב"ה יכל לגלות את הטעם של פרה אדומה רק למשה רבינו ע"ה מבלי שיבוא לידי גאווה.

ועד כדי כך ראה הקב"ה כי רק למשה אפשר לגלות את הטעם, שהרי אפילו לשלמה המלך ע"ה שהיה החכם מכל אדם, לא גילה הקב"ה את הטעם.

ולכן שלמה המלך אמר על עצמו (קהלת ז, כג) "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני". כלומר, חשבתי שאני אדע את הטעם משום שהקב"ה נתן לי חכמה גדולה, אבל אני רואה שהטעם נעלם גם ממני (קה"ר ז, ד). וזאת להראות כי רק משה זכה שגילה לו הקב"ה את הטעם אבל לא לאחרים. ואפילו לשלמה המלך היא בבחינת חוקה מבלי שידע את הטעם.

מעלת עמלה של תורה

ולפי כל זה אפשר לתרץ את השאלה השניה ששאלנו, מדוע באמת הקב"ה לא גילה לאומות העולם את הטעם, ואז לא היו באים בטענות על כל המצוות של כל התורה.

כיון שהקב"ה יודע, שאפילו אם האומות היו יודעים את הטעם של פרה אדומה, גם אז היו מוצאים טענות אחרות נגד התורה. כיון שבמהותם אומות העולם אינם רוצים לקבל את התורה. ולכן הקב"ה בחר במצוה של פרה אדומה להודיע שאין בה טעם ולא מבינים אותה.

ובטעם הדבר, כי הנה בפרה אדומה נאמר (במדבר יט, יד) "זאת התורה אדם כי ימות באהל". ודרשו חז"ל (ברכות סג: שבת פג:); אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו על התורה. כלומר, האדם עלול לרמות את עצמו ולחשוב כי הוא כבר יודע הכל וכבר הגיע אל השלימות, והריוה גדול כמו בן עמרם, ואינו צריך יותר לעסוק ולעמול בתורה. משום כן באים חז"ל ואומרים לו, לא הכל ידוע לך, ולא את הכל אתה יודע. כי הרי את הטעם של פרה אדומה רק משה בן עמרם יודע ואילו אתה אינך יודע. משמע יש אנשים שיודעים דבר אחד יותר ממך.

ואם כן, עליך עוד לעמול ולעסוק בתורה כדי שתדע. וזהו אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה. כלומר, עליך להמית את עצמך עוד על דברי תורה ולעמול בתורה ביתר שאת ויתר עוז, להוסיף עמל על עמלך כדי שתדע את התורה.

ולכן בחר ה' במצוות פרה אדומה שלא לגלות את הטעם, כי במצוה זו אנו רואים שיש לאדם לעמול עוד ועוד בתורה ולהמית עצמו על התורה עד שידע.

ומאחר ואף פעם לא ידע, אם כן נמצא שלא יצא ידי חובתו מעולם אם לא יודע את טעם פרה אדומה. וחובה עליו להמשיך לעמול בתורה, וכך לאחר מותו מן העולם בבחינת אדם כי ימות באוהל, כלומר, שהמית את עצמו באהלה של תורה, ממילא יזכה שבשמים יגלו לו את הטעם של אפר פרה אדומה.

נמצינו למדים שמאחר ורק משה רבינו ידע את הסוד של פרה אדומה, הרי שמכאן יש ללמוד שאם אדם רואה שחבירו יודע משהו יותר ממנו, עליו לקרוא לו רבו ואלופו, ואז יכנס בקרבו הענין של מורא רבך כמורא שמים.

»» המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il ««

פרשת כי תשא - שבת פרה כ אדר תשע"ג

באר שבע	תל אביב	ירושלים
17:19	17:17	17:02
18:16	18:16	18:14
18:49	18:49	18:54

הילולא דצדיקא

כג - רבי אשיהו פינטו זיע"א - הרי"ף	כ - רבי אליהו הכהן, מח"ס "שבט מוסר"	כ - רבי אלמלך מליזענסק, בעל "נועם אלימלך"	כ - רבי אלעזר הלוי בן טובו, מח"ס "פקודת אלעזר"
כד - רבי אליהו הכהן, מח"ס "שבט מוסר"	כה - רבי גרשון מוקיטוב, גיסו של הבעש"ט	כו - עובדיה הנביא	

»» ניתן להוריד את עלוני פרשת השבוע באתר המוסדות - www.orotpinto.co.il ««

מעשה שהיה

הצ'יק וההבטחה

"לחשב מחשבת לעשות בזהב ובכסף"
(שמות לא. ד)

הראש היהודי מתבלט בתחומים רבים כידוע. בלימוד, בעמקנות, בפיתוח ובחדשנות, במסחר ובתעשייה, ברפואה ובמדע והרשימה ארוכה. מעניין לראות עד כמה אנשי החסד והצדקה, יודעים לחשוב חשבונות היכן ובמה להשקיע את כספם וזהבם. ובענין זה מופיע בספר "סיפור לשבת" המעשה הבא:

האדמו"ר מפאפא זצ"ל, הגיע לאחר השואה לוויליאמסבורג, והקים בה מחדש דור המשך לחסידות המפארת בהונגריה. במשך השנים התרחבה הקהילה והחסידיים עברו לבורו פארק בעידודו של הרבי. אחד מן הצעדים הראשונים הנדרשים במקום החדש היה הקמת תלמוד תורה לחינוך הילדים הרכים. אך מכיון שהקמתו דורשת ממון רב, ולחסידיים לא היו אמצעים כלכליים מספיקים, החליטו העסקנים לערוך 'דינר' בהשתתפות הרבי, שבו תתבצע מגבית בין הגבירים המקומיים. וכדי שזמנו היקר וטרחתו המרובה של האדמו"ר הישיש לא יהיו לשוא, הוחלט כי תנאי הסף להזמנת הכבוד יהיה תרומה בסך שאינו פחות מאלף דולר.

ביום המיועד עמד הרבי ונשא מדברותיו בפני קהל השומעים העשיר, ולאחר מכן נקב בשמו של כל אחד מן המשתתפים ושמוע ממנו את גובה התרומה שבאפשרותו לתת. הראשון נתן אלף דולר, השני העניק אלף ומאתים דולרים, השלישי נידב אלף וחמש מאות, וכן הלאה. בין הנוכחים ישב גביר גדול שהיה גם חסיד מובהק, וכאשר הגיע תורו ציפו הכל לשמוע ממנו סכום גבוה, אולם לתדהמת הציבור תרם האיש מאתיים דולר בלבד. אמר לו הרבי: "והלא סיכמנו על תרומה של אלף דולר לפחות!?", אך החסיד השיב: "התברכתי רק בבנות ומשום כך, לא אוכל להנות מהקמת התלמוד תורה הזה, ואינני מוצא לנכון לתרום יותר". מיד הגיב הרבי: "נו, אם תתן אולי תזכה גם לבן..."

ענינו של החסיד אורו והוא שאל: "האם הרבי מבטיח לי בן?"

"לא, ענה הרבי, איני יכול להבטיח. אך בודאי שאם תתן - יהיה במעשה נחת רוח לקדוש ברוך הוא. ואני מברך אותך שתזכה בזכות זה לבן".

נענה החסיד ואמר: "אם כך, הריני תורם עשרת אלפים דולר".

"מת"י? ברר הרבי, והחסיד הנלהב השיב: "מיד".

הוא מיהר לביתו וחזר כשבידו הסכום המדובר, והרבי ברך אותו בבן.

לא חלפו אלא תשעה חודשים ולגביר נולד בן, מובן שהתרגשותו היתה גדולה מאוד והוא רצה לכבד בסנדקאות את האדמו"ר. וכך על אף שהברית נערכה בקיץ, והרבי שהה באותו זמן בהרי הקטסקיל, כמנהגו מידי שנה, נסע החסיד, ועמו בנו הנוולד והיולדת, כדי לערוך את הברית במעונו של האדמו"ר.

דבר הנסיעה הבלתי שיגרתית הזו נודע לאחיו של החסיד, ולשמע פליאתו על טלטול הדרך של תינוק לאחר ברית, סיפר לו החסיד דברים כהויתם.

אותו אח, שעושרו נאמד במיליונים רבים, לא זכה להיפקד בילדים, ומשמע כי אחיו זכה לבן בעקבות ברכתו המופלאה של הרב, מיהר כבר למחרת עם שחר לנסוע למעון הקיץ של האדמו"ר. הוא נכנס אל בית הרבי, ואמר: "שמעתי שהרבי מברך בילדים את מי שתורם לו כסף. אם כן - רק יאמר לי כמה לתת ואתן מיד".

"האם אני קבלן?! תמה האדמו"ר והסביר את המאורע: באותה שעה היתה עת רצון והייתי זקוק לכסף עבור תלמוד תורה, וממילא היתה זכות גדולה והקדוש ברוך הוא עזר. אבל כעת איני זקוק לכסף".

העשיר, שתלה תקוות רבות בתרומה הזו, יצא החוצה, אך עדין לא אמר נושא.

הוא ניגש לגבאים ואמר: "מבקש אני מכם שאם תשמעו אי פעם מהרבי זקוק לכסף, תיצרו איתי קשר באופן מיד. ואני מבקש שלא תהססו להזעיק אותי לבית הרב אפילו בשעות הלילה המאוחרות ביותר, או מן המקום המרוחק ביותר שאהיה בו, אפילו מקצה העולם אגיע כדי לתרום ולהתברך מהרבי!".

והנה כעבור כמה חודשים אמר הרבי לגבאים שלו כי יש צורך לבנות קריה עבור האברכים הצעירים, אך הדבר יאלץ להדחות משום שאין די כסף עבור הקמת פרויקט כזה, והגבירים תרמו כבר את חלקם להקמת התלמוד תורה. אך שמעו זאת הגבאים, ומיד מיהרו להזעיק את אותו עשיר. זה מיהר להגיע ובהתרגשות גדולה נכנס לרבי ואמר: "רבי, אתן כל סכום שיושת עלי, ובעד זאת אני רוצה הבטחה לילד". במקום לברך אותו מיד כפי שציפה העשיר, הגיב הרבי: "התחת אלוקים אני? תן כמה שתוכל, וה' יעזור".

מיהר הגביר להוציא פנקס המחאות והושיט לרבי שיק פתוח באומרו: "הרבי יכול לרשום כל סכום עד שבע ספרות".

הרבי נטל את השיק ולגד עיני העשיר רשם מאה ושמונים דולר בלבד.

התפלל הגביר: "מה זאת?" והרבי השיב בפשטות: "מאה ושמונים הם עשר פעמים 'חיי', אתה רוצה ילדים, וה' יעזור שיהיו לך ילדים..."

בכל זאת לא ויתר אותו יהודי על הזדמנות הפז שנקרתה לו לעזור בתרומה לרבי, ומיהר להושיט לרבי שיק אחר על סך עשרה מליון דולר, ובתקוה גדולה עזב את המקום.

לאחר מספר חודשים משלא נפקד, נסע במר ליבו לאדמו"ר מפאפא ושאל: "רבי, מה בדבר ההבטחה? מתי אזכה סוף סוף להיפקד?" הרבי השיב: "לא הבטחתי, אך אני מתפלל עליך".

כך, כשהוא מתנדד בין תקוה ליאוש, נסע הגביר לביתו, מצפה לישועה. אלא שזמן קצר אחר כך, משפשטה השמועה המרה על פטירת האדמו"ר הישיש, חשך עליו עולמו.

ברם, לא זמן רב עוד היה אחוז בכבלי יאוש, משום שכעבור תשעה חודשים מפטירת הרב - נולדה לו בתו הראשונה. הרבי לא נישאר חייב וסידר את הענין משם...

אולם רק כעבור יומיים נחשף לעסקני הקריה מעט מגדלותו העצומה של הרבי: בנו, האדמו"ר החדש, נתן בידיהם מעטפה שעליה נכתב בכתב יד קודשו של האדמו"ר הישיש: "ביום שהקדוש ברוך הוא יפקוד את הזוג אפשר להשתמש בכסף שהוא תרם לטובת הפרויקט". הרבי לא השתמש בכסף עד שלא שילם את התחייבותו...

במה מפטירין

הפטרה: "ויהי דבר ה' אלי לאמר בן אדם". (יחזקאל לו)

הקשר לפרשה: בהפטרה מוזכר שה' יטהר את ישראל במי אפר של פרה אדומה, שהוא הענין המרכזי במפטיר לפרשת פרה שבה מוזכר ענין פרה אדומה וטהרת הטמאים במי אפר הפרה.

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

איסור גדול יותר

אסור לספר רכילות אפילו שהיא אמת, ואף אם הוא היה אומר כן בפניו, ואפילו אם באמת אומר כן בפניו, ואדברה, יש בכך איסור גדול יותר, שמכניס שנאה גדולה בלב השומע, שמאמין לכך בהחלט, וגם באים על ידי כן לידי כמה עבירות.

מאוצרו של מורנו ורבנו הגדול
רבי דוד חגיגה פינטו שליט"א

מן האוצר

מעשיו של האדם במשכן הקודש

נקודה נוספת יש לנו ללמוד מהכיר שהיה עשוי מהמראות הצובאות. כשאדם עומד מול המראה ודמותו ניצבת מול עיניו, יכול מצב זה לעורר את האדם ולזכור שעין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים. וכשיגיע האדם לדרגת "שויתי", "לראות" את הפנקס פתוח והיד רושמת, אז ודאי ישמור את עצמו בנקיזות ובזהירות מכל חטא ורעב, ויזכה בזה להשראת השכינה בתוכו.

בהמשך הפרשה מצווה התורה לרקוח שמן משחת קודש ובו למשוך את המשכן וכליו. השמן רומז הוא למעשים טובים - טוב שם משמן טוב, וכן איתא בתדא"ר (ז) - ואינשמןאלאמעשיםטובים, שנאמר "לריחשמוניךטובים" לריחמעשיךטובים, ע"כ. צריך האדם להשתלם במידות טובות ובמעשים טובים שיהיו מעשיו מרובים מחמתו ולקנות לעצמו שם טוב, להיות אהוב למועלה ונחמד למוטה. וכמו שהשמן קידש את המשכן וכליו, כך מעשיו הטובים של האדם הופכים את גופו להיות קודש ואז תשרה עליו שכינת עוזו וכבודו.

בפרשתינו העוסק בבניית המשכן, הוא פרשת הכיור וכונו. ממנו התקדשו הכהנים ורחצו ידיהם ורגליהם, לטהר עצמם ולהכין את גופם לשרת את השי"ת בקדושה וטהרה. וכל יהודי הוא בבחינת כהן המשרת את השי"ת בעבודתו ותפילתו. שהרי כל מעשינו ותפקידנו בעולם הוא כעבדים המשמשים את הרב לעשות את רצונו ולעבודו. ומתוקף מעלת תפקיד זה, חובה עלינו לשמור את עצמנו בקדושה וטהרה במחשבה ובמעשה בנקיזות מופלגת, כדי שנהיה ראויים לעמוד ולשרת את מלך מה"מ הקב"ה, שהרי אין לבא אל המלך בלבוש שק.

מן המעין

הלוחות", כאשר התורה כתובה וחקוקה על לוח הלב. שהרי אין לך בן חורין מן היצר אלא זה היושב ועוסק בתורה. **"לך רד כי שחת עמך"** (ל.ב. ז)

בפסוק "לא תשתחוה לאל אחר (שמות לד. לד.) כתובה התיבה "אחר" באות רי"ש רבתי, כדי שלא יהיו טועים ומחליפים אותה באות ד'.

כנגד זה בפסוק "שמע ישראל" יש בתיבת "אחד" דל"ת רבתי, שלא יהיו מחליפים אותה באות ר'.

רמז נאה לכך מביא בספר "שפתי דעת", בדברי ה' למושה:

"לך ר"ד כי שחת עמך" - במעשה העגל שיחתו בני ישראל והחליפו אותיות "ר"ד" - את האות ר' של אחר והאות ד' של אחד.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ראה קראתי בשם" (ל.א. ב)

אולי שיכין לומר שיראו רמז הענין בשמו ושם אבותיו; בצלאל שעשה צל לאל.

בן אורי שעשה מקום לאשר אור לו.

בן חור שעשה ישראל בני חורין מעון העגל. כאומרם ז"ל (תנחומא פקודי ו) בפסוק "משכן העדות" עדות לכל שנמחל להם עון העגל, הרי שנרשם בו הדבר בשמו ושם אבותיו.

ובזה יבא על נכון אומרו "ואמלא" בתוספת וא"ו, לומר מלבד זו עוד אני מוסיף בו מלאי מהחכמה. ואומרו "בחכמה" ולא אמר חכמה, ואולי שיכין על פי דבריהם ז"ל (ברכות נה) בפסוק "יהב חכמתאלחכימין", שאין הקב"ה נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה וכו'. והוא אומרו ואמלא וגו' בחכמה שיש בו אוסיף למלאותו יותר, וכן בתבונה וגו'.

"לתת את תרומת ה' לכפר על נפשותיכם" (ל.ט. ז)

ובאמת מפני מה משלמים העשיר והעני בשווה. כך פירש העילוי מאזודא:

בגמרא אמרו, כי שירה שנפלו עליה ליסטים, אם באו על עסקי ממונ משלמים לפי ממונ (כלומר, העשיר משלם יותר והעני פחות), אך אם באו על עסקי נפשות משלמים כולם בשווה.

אף כאן אמרה תורה לבני ישראל, כי "העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את תרומת ה'". הואיל וכסף זה הוא כדי "לכפר על נפשותיכם", וכיון שעל נפשות בא הכסף, הרי בדין שיתנו כולם בשווה.

"שמן משחת קודש יהיה זה לי לדורותיכם" (ל.א. ז)

על יסוד דרשת רבותינו ששמן זה כולו קיים לעתיד לבוא, הוסיף האברבנאל:

"יתכן שהיה מתמיד השמן ההוא שעשה משה במדבר זמן כל כך הרבה, שכבר יתכן שיעשה ה' מופת על ידי הנביא גם אחרי מותו, כי כן ראינו שלא סר המן במוות משה כמו שיתבאר בספר יהושע. כי הנביא כיד אלוקיו הטובה עליו נותן לדברים טבע - שימצא בהם ההתמדה והנצחיות".

"ולכן היה המן אשר בצנצנת עומד קיים קרוב לאלף שנים בבית ה', המן שהיה נבאש הנשאר ממנו אחרי יומו ובחום השמש ונמס. אבל משה נתן בו על דרך המופת כוח הטבעי שלא התפעל מהדברים אשר מחוץ, ולכן נשאר קיים אחרי מות הנביא".

"וכן היה בענין שמן המשחה הזה, שנתן בו משה כוח על דרך המופת, להתקיים ולהתמיד ולשנות מה שנדבק בו מן האויר המקיף ולהשיבו אל טבעו".

"והמכתב מכתב א-להים הוא חרות על הלוחות" (ל.ב. טז)

את זאת דרש רבינו חיים מוולאז'ין ב"נפש החיים":

"הלוחות מעשה א-להים המה". הלב מכונה 'לוח' וכנאמר: "כתבם על לוח לבך" (משלי ג.ג). לוח הלב החומד הוא מעשה א-להים. הקב"ה עשה אותו והוא שיודע את תחלואיו ואת דרכי רפואתו. ומהי דרך רפואתו.

"והמכתב מכתב א-להים הוא", כנגד היצר הרע ברא הקב"ה את התורה, אשר היא תבלין לו. וזאת כאשר מכתב זה "חרות על

מסילות ישרים

מסילות לערכים ולמידות טובות

שלא לקלקל

על הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד מסופר, שפעם נתקבל במשרדו של אחד הכוללים סכום כסף גדול מאשה אחת, והתורמת ביקשה במכתב שצורף להמחאה, שלא לשלוח לה בשום פנים מכתב קבלה על נדבתה.

נכנסו ראשי הכולל לדון בדבר ואמרו זה לזה: אם בנדבה סתם של אשה מורה רבנו להחזיר את רוב הכסף לתורמת - מחשש שהתרומה לא ניתנה לדעת בעלה, על אחת כמה וכמה במקרה שלפנינו - שבודאי הסתירה האשה את מתן התרומה מידיעת בעלה - יורה מורנו ורבנו להשיב את מרבית התרומה לשולחת.

כשבאו הגבאים אל רבי יוסף חיים וסיפרו לו את פרטי המקרה, פסק הרב ללא היסוסים: לאשה זו אל תשגרו בחזרה כל סכום מנדבתה!

כשנוכח בהבעת פניהם של הנוכחים שהופתעו מפסק בלתי רגיל זה, המשיך הרב ואמר: במקרה שלפנינו מוטב לנו שנעבור על סעיף אחד בשולחן ערוך, ולא נקלקל חלילה את השלום בית אצל משפחה יהודית...

להפשיל את השרוולים

אחד מתלמידי הסבא מסלבודקה רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, סיפר, שזמן קצר לאחר חתונתו הפתיעו פעם רבי נתן צבי בשאלה: אם הוא עוזר לאשתו בבית בערבי שבתות?

התלמיד השיב לו מיד בחיוב, והוסיף שהרי חז"ל מזהירים לעשות לכבוד השבת, ונהגו כך בעצמם: "רב ספרא מחרין רישא, רבא מלח שיבוטא, רב הונא מדליק שרגי, רב פפא גדיל פתילתא, רב חסדא פרים סילקא, רבה ורב יוסף מצלח ציבי.

חיך רבי נתן צבי ואמר: "צדיק, וכי משום כבוד שבת לבד ורק מתוך דברי חז"ל צריך אדם לעזור לאשתו? והלא זו מצות עשה מפורשת מן התורה: "עזב תעזב עמו", ועל אחת כמה וכמה לאשתו, שיש כלפיה חובות מיוחדות, ועוד בערב שבת שהעבודה מרובה והאשה עייפה וממהרת להספיק עד הדלקת נרות, האם יש לך מצוה שבין אדם לחבירו גדולה מזו?"

בענין זה מסופר בספר "מריצי תורה ומוסר", על רבי אייזיק שר זצ"ל:

מעשה באדם אחד שהתלונן בפניו כי בכל ערב שבת נופלת קטטה בתוך ביתו.

הוא מצידו משלים את כל ההכנות לשבת בשעה מוקדמת, אולם אשתו עוסקת במלאכה תמיד עד הרגע האחרון.

ואיך מתכונן אתה לקבלת שבת? - שאל רבי אייזיק.

ברוך השם - השיב האיש, כבר מחצות היום יושב אנכי מעוטף בגלימה של שבת, מטוהר ומצוחצח, קורא בפרשת השבוע ומתקדש לקראת שבת מלכתא.

אם כן, קרא רבי אייזיק לעברו, עצתי אמונה, שתפשוט עוד לשעה קלה את הגלימה, תקום לעזור עזרה של ממש לרעייתך בעבודה המעשית, וכשתבוא השעה הנכונה, תוכיחנה בניחותא, וידעת כי שלום אהלך.

בספר המלך מסופר שכשהביא האר"י זיע"א אצלו את תלמידו מהר"ח ויטאל, קיבל עליו בשבועה שלא יכסה דבר ממנו, שלא יגלה לו. פעם אחת שאל מהר"ח להאר"י לפרש לו התוספתא של הזוהר והוא סוד עמוק, ואמר לו האר"י בחיך - תניחני שלא

אפרש לך זאת התוספתא.

אמר לו מוכרח אתה לגלות לי על כל פנים.

אמר לו אם אגלה לך סופך להתחרט חרטה גדולה, אבל אני מוכרח לגלות לך מה שתשאלני, על כן אני מזהירך.

חזר ואמר אני רוצה שתפרש לי התוספתא, וגילה לו סודה. לאחר שגילה אותה אמר להם - נגזר עליו שימות אותה שנה מחמת גילוי הסוד, ואתה גרמת ההיזק, ואיני חש עלי ועל בני ביתי, אבל עליכם אני מצטער איך אני מניח אתכם בלי שלימות תיקונכם.

נתעצבו התלמידים בלבם הרבה. אחר כן אמר להם - כל זמן שיש שלום ביניכם ובין בתיכם ולא יהיה מחלוקת כלל, אז אין מלאך המוות שולט עלי, ועשה האר"י הסגר לעשרה חברים ותקן לנשים ולטף חדרים בפני עצמם באותו חדר, והיה רגיל להזהירם שיתרחקו מן הריב והמחלוקות כמטחויו אש, ואך אחדות ושלום ישרור ביניהם.

מעשה שטן הצליח. לאחר חמשה חודשים נפלה קטטה בין הנשים בערב שבת, והנשים הגידו לבעליהן עד שהחברים עצמם התקוטטו, ועברו על דברי הרב.

לענת ערב יצא האר"י ז"ל עם החברים לקבל שבת וחזר לבית הכנסת, סר זועף וישב כל התפילה באינינות. כשראה אותו המהר"ח"ו כך נבהל מאד, כי לא היה כן מנהגו של הרב ז"ל לעשות כן. כאשר שאל אותו לפשר צערו הגדול, השיב לו ראיתי בקבלת שבת את הס"מ ואמר את הפסוק 'גם אתם גם מלככם תספו', מכאן נראה שכבר נחתם גזר הדין בעו"ה, ולא נחתם אלא בעבור קטטה שהיה היום בין החברים, שכל זמן שהיה שלום ביניהם לא היה לו בית כניסה לקטרג.

ביום השישי ער"ש פרשת מטות-מסעי שחל בו ר"ח מנחם אב, חלה האר"י במגיפה שפקדה אז את צפת. התלמידים וגדולי העיר הרבו בתפילה ותחנונים, וכשנכנסו לבקרו שאל על תלמידו מהר"ח"ו, אמרו לו שבא והולך מבית הכנסת לבית הכנסת להתפלל על הרב, נענה האר"י ואמר תגידו לו שאינו יכול לבטל את הגזירה, כי היא גזירה שיש עמה שבועה שאי אפשר לבטלה, וציוה לקרוא לו על מנת שיתברך מפיו. באותה שעה הזהירים שוב וציוה להם שיזהרו ביתר שאת שיהא שלום ביניהם מכאן ואילך, ושינהגו כבוד זה בזה.

ומכאן למדו תלמידיו, כי אפילו נגזר עליו מיתה מן השמים, אם היה שלום בלא מחלוקת לא היתה מדת הדין יכולה לשלוט בו.

מגיד השיעור הרב רחמים גיא

בית החכמה גרייבה רחוב שי ענגון 15 - קריית אנוני שעה: 18:00

